

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Машински техничар за компјутерско конструисање, техничар машинске енергетике, техничар CNC технологија		
Предмет (назив):		ТЕХНОЛОГИЈА ОБРАДЕ		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		ОБЛИКОВАЊЕ ПРОИЗВОДА БЕЗ СКИДАЊА СТРУГОТИНЕ		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број:	01
Сврха				
Модул је развијен да би ученици стекли знања о системима, процесима и поступцима обликовања производа без скидања струготине. Усвојено знање треба да користе у изучавању других садржаја из струке и примјењују у пракси.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
- машински материјали- механика- техничко цртање са нацртном геометријом				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: - ученике оспособи да класификују поступке обликовања производа без скидања струготине,- ученици препознају и употребе поступке израде одливака отпресака, отковака и дијелова од лима,- ученици препознају и употребе технолошку опрему (алат, прибор, машине) која се користи у тим поступцима,- омогући ученицима примјену стечених теоретских знања у радној пракси,- код ученика развије смисао за тачност, прецизност и одговоран однос према раду.				
Теме				
1. Задатак технологије обраде у индустријској производњи2. Обликовање производа ливењем3. Обликовање производа деформисањем4. Израда дијелова од лима				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Способности и ставови:	
	Ученик је способан да:			
1. Задатак технологије обраде у индустријској производњи	- дефинише појам производног система и производног процеса,- дефинише технолошки и обрадни систем,	- класификује поступак обликовања и обраде без скидања струготине.	- савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене послове,- ефикасно планира и организује вријеме за припрему и извршење	Наставник ће: - припремити одговарајуће шематске приказе, паное, цртеже, и презентације,- садржај презентовати систематично и повезати га са примјерима из праксе.

2. Обликовање производа ливењем	- дефинише својства материјала за ливење, - објасни поступак ливења у пјешчаним калупима, - објасни поступак ливења у металним калупима (кокилама), - објасни поступак ливења под притиском, - објасни поступак ливења у вакуму, - објасни поступак прецизног ливења помоћу топивих модела и у шкољкастим калупима, - објасни поступак истицања неметалних гасова и укључака, - објасни појам „изгубљених глава“, - дефинише појаве при очвршћавању одливака, - опише завршне радове на одливцима,	- разликује поступке ливења једне у односу на друге, - разликује поједине дијелове калупа, - разликује и изабере прибор потребан за извођење појединих врста ливења.	- испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	Наставник ће: - обезбједити шеме појединих поступака ливења, - припремити презентације да би ученицима на једноставнији начин били приказани обрађивани садржаји, - на релевантним примјерима објаснити различитости поступака ливења, - организовати посјету ливници, - кроз групни рад са ученицима продискутовати карактеристике поступака ливења, - инсистирати да у раду ученици користе релевантну литературу.
3. Обликовање производа деформисањем	- објасни појам и врсте деформација и напона, - дефинише карактеристике обраде деформисањем у топлом и хладном стању, - наброји врсте обрада деформисањем, - објасни поступак обраде слободним ковањем и ковањем у			Наставник ће: - обезбједити шеме појединих поступака обликовања деформисањем, - користити узорке дијелова добивених обрадом деформисањем, - обезбједити шеме машина и алата који се користе при обрадама, - организовати посјету ковачници, - кроз групни рад продискутовати карактеристике поступака обраде деформисањем,

	калупима, - објасни поступак обраде пресовањем, - разумије принцип рада машина за ковање и пресовање, - дефинише поступак обраде истискивањем у топлом и хладном стању, - дефинише поступак обраде ваљањем у топлом и хладном стању, - објасни поступак израде профила, лимова, навоја и зупчаника ваљањем, - објасни поступак израде шавних и цијеви без шава, - објасни поступак обраде вучењем.			- инсистирати на употреби литературе, - припремити одговарајуће шематске приказе, паное, цртеже, плакате и презентације.
4. Израда дијелова од лима	- наброји основне карактеристике процеса одсијецања, пробијања и просјецања, - наброји врсте и објасни принцип рада машинских маказа и преса за одвајање, - дефинише карактеристике алата за одвајање и просијецање, - дефинише основне карактеристике обраде	- разликује пробијање од просијецања, - разликује разне врсте маказа, - препознаје дијелове алата, - препознаје алат и машине за обраду савијањем, - препознаје алат и машине за обраду извлачењем,		Наставник ће: - обезбједити шеме појединих поступака обраде лима, - припремити презентације како би ученицима садржај био приказан на једноставан начин са примјерима из праксе, - на релевантним примјерима објаснити различитост поступака одсијецања, пробијања и просјецања, - обезбједити шеме машина, алата и приборе који се користе при овој обради, - кроз групни рад, на одговарајућим

	савијањем и извлачењем, - наброји врсте обраде савијањем, - наброји врсте обраде извлачењем,			примјерима продискутовати карактеристике поступака обраде, - инсистирати на употреби литературе.
Интеграција				
- практична настава, - машински материјали, - техничко цртање са нацртном геометријом.				
Извори				
- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске - Друга стручна и теоријска литература - Презентације				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				

Струка (назив):		МАШИНСТВО И ОБРАДА МЕТАЛА		
Занимање (назив):		Машински техничар за компјутерско конструисање, техничар машинске енергетике, техничар CNC технологија		
Предмет (назив):		ТЕХНОЛОГИЈА ОБРАДЕ		
Опис (предмета):		Стручно-теоријски предмет		
Модул (наслов):		СПАЈАЊЕ, ТЕРМИЧКА ОБРАДА, ИСПИТИВАЊЕ И ЗАШТИТА МАТЕРИЈАЛА		
Датум:	2021. година	Шифра:	Редни број:	02
Сврха				
Модул је развијен да би ученици стекли основна знања из области обраде спајањем, као и начина за побољшање и испитивање механичких и хемијских особина материјала те његове заштите. Усвојено знање треба да користе у изучавању других садржаја из струке и примјењују у пракси.				
Специјални захтјеви / Предуслови				
машински материјали механика машински елементи				
Циљеви				
Овај модул има циљеве да: ученици изврше класификацију поступака обраде спајањем , ученици могу правилно да изаберу одговарајући поступак спајања у задатим условима , ученици могу да препознају и употрејебе технолошку опрему која се користи у тим поступцима , изврше класификацију, препознају и уоче основне карактеристике појединих поступака термичке обраде , уоче узроке пропадања и дефинишу поступке заштите материјала , ученици могу да дефинишу начине испитивања материјала са и без разарања , код ученика развију способност уочавања и издвајања особина машинских дијелова битних за функцију , подстичу тимски рад, сарадњу, прецизност и личну одговорност , омогући примјену стечених теоретских знања у радној пракси, код ученика развије смисао за тачност, прецизност и одговоран однос према раду.				
Теме				
1. Обрада производа спајањем 2. Термичка обрада материјала 3. Испитивање материјала 4. Заштита материјала				
Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
1. Обрада производа спајањем	изврши класификацију поступака спајања дијелова и	одабере методу спајања, одабере уређај за гасно	савјесно, одговорно, уредно и правовремено обавља повјерене	Наставник ће: обезбједити шеме одговарајућих подјела,

	конструкција, - објасни поступак извођења тврдог и меког лемљења, - дефинише појам, карактеристике и врсте заваривања , - дефинише опрему, прибор и помоћни материјал за заваривање, - објасни поступак гасног заваривања и сјечења , - објасни поступак и основне карактеристике електролучног заваривања и сјечења, - дефинише опрему, прибор и помоћни материјал за електролучно заваривање , - објасни поступке електролучног заваривања под заштитом гаса (ТИГ, МИГ, CO₂, плазма, аркоген и др.) , - објасни поступке електролучног заваривања под заштитом праха , - објасни поступак електролучног и гасног наваривања , - објасни поступак	зваривање, - одабере уређај за електролучно зваривање, - одабере прибор за електролучно заваривање, - разликује поступке заваривања (МИГ, ТИГ, CO₂, плазма,...).	послове, - ефикасно планира и организује вријеме, - испољи позитиван однос према значају спровођења прописа и стандарда који су важни за његов рад, - испољи љубазност, комуникативност, ненаметљивост и флексибилност у односу према сарадницима, - одговорно рјешава проблеме у раду, прилагођава се промјенама у раду и изражава спремност на тимски рад, - испољи позитиван однос према професионално - етичким нормама и вриједностима, - испољи иницијативу и предузимљивост, - испољава одличну способност за разумијевање сложених технолошких структура, система, цртежа и информација, - испољава способност самосталног рјешавања проблема и самосталност у раду.	- обезбједити шеме појединих поступака - обраде спајањем. - обезбједити каталоге прибора и стандарде додатног материјала за обраду спајањем. - у школској радионици демонстрирати поједине начине спајања радећи по групама. - инсистирати на кориштењу литературе. - припремити презентације.

	спајања метала лијепљењем.			
2. Термичка обрада материјала	- објасни дијаграм стања легуре гвожђе-угљеник, - наброји врсте термичке обраде, - наброји врсте обрада жарењем и дефинише њихове карактеристике, - наброји врсте обраде калењем и дефинише њихове карактеристике, - објасни поступке отпуштања, побољшања и старења материјала, - наброји врсте термохемијских обрада и дефинише њихове карактеристике,	- изабере опрему потребну за извођење појединих врста термичке обраде.		Наставник ће: - обезбједити одговарајуће шеме, - обезбједити узорке обрађене различитим поступцима термичке обраде, - на релевантним примјерима, уз активно учешће ученика објаснити повезаност поступака термичке обраде и врсте материјала, - обезбједити каталоге произвођача опреме за термичку обраду, - нсистирати на употреби литературе, - припремити презентације.
3. Испитивање материјала	- изврши класификацију поступака испитивања материјала, - дефинише основне карактеристике поступака испитивања разарањем, - наброји врсте испитивања материјала са разарањем, - објасни дијаграм	- одабере методу испитивања са разарањем, - одабере методу испитивања без разарања.		Наставник ће: - организовати вјежбе испитивања материјала у школској радионици, - припремити шематске приказе појединих испитивања. - припремити презентације.

	затезања са карактеристичним тачкама, - објасни поступак испитивања материјала на смицање, савијање и испитивање жилавости, - наброји и објасни методе за испитивање тврдоће, - наброји методе испитивања материјала без разарања, - објасни поступке испитивања материјала пенетрантима, ултразвуком, те магнетно и радиографско испитивање ,			
4. Заштита материјала	- препозна узроке и последице пропадања материјала, - дефинише појам корозије, - објасни поступке заштите неметалним, металним, хемијским и превлакама од пластичних маса.	- изабере поступак заштите материјала према задатим условима.		Наставник ће: - користити узорке оштећених и материјала заштићених различитим врстама превлака, - припремити презентације.
Интеграција				
- практична настава - механика - машински материјали				
Извори				
- Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске				

- Друга стручна и теоријска литература
- Презентације

Оцјењивање

Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању и Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.